

Waterdunen

Samenwerking

De kracht van dit project zit in het benutten van kansen en de samenwerking tussen verschillende partijen. De aanleiding was het verdwijnen van een camping door de dijkversterking, uit te voeren door Waterschap Scheldestromen. In plaats van bij de pakken neer te zitten, zag de ondernemer dit als een kans voor een kwaliteitsverbetering van zijn bedrijf. In het Zeeuwse Landschap vond deze een partner, die op zoek was naar ruimte voor ontwikkeling van zilte natuur. Door de plannen te combineren, ontstond een eerste aanzet voor het project Waterdunen. De provincie Zeeland en de gemeente Sluis zijn vervolgens aangehaakt bij dit plan, omdat zij ruimte zagen om ook hun beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, zoals het Natuurpakket Westerschelde en het gebiedsplan Natuurlijk Vitaal. Door deze samenwerking is deze unieke multifunctionele kustzone ontstaan.

Bron: Provincie Zeeland

Kustontwikkeling van de toekomst

Waterdunen is een groot recreatienatuurproject in West Zeeuws-Vlaanderen. Het project is een voorbeeld van een nieuwe, innovatieve manier van omgaan met waterveiligheid en tegelijk het creëren van waardevolle natuur en economische meerwaarde. Waterdunen combineert kustversterking met de ontwikkeling van getijdennatuur en de realisatie van een recreatiegebied, waardoor een multifunctionele kustzone ontstaat. Alleen door een integrale aanpak en samenwerking met verschillende organisaties en private partijen was deze kans mogelijk.

Duurzame recreatie

Recreatie is een belangrijke drager van Waterdunen. Dit komt onder andere tot expressie in het noordelijke gebied waar Molecaten op een duurzame manier recreatiewoningen realiseert. De modulaire en demontabele woningen zorgen voor een minimale milieubelasting tijdens de bouw. Daarnaast wordt er gestreefd naar het (her)gebruik van zoveel mogelijk natuurlijke materialen en circulaire systemen met kleine kringlopen. De uiteindelijke recreatiewoningen zijn plekken van rust en ruimte midden in de natuur.

Bijzondere natuurbeleving

Een belangrijk aspect van het natuurbeleid van de provincie Zeeland is gericht op natuurbeleving. Natuurgebieden zijn bij voorkeur toegankelijk en beleefbaar, zonder dat de natuur daar last van heeft. In Waterdunen wordt zo'n 14 kilometer aan paden gerealiseerd, van een paaltjesroute voor 'struiners' tot een brug met vogelschermen over het water langs de vogeleilanden. Langs de randen van het gebied liggen verharde wegen voor fietsers en andere gebruikers. Daarnaast worden excursies georganiseerd.

Innovatieve dijkversterking

De zeedijk ter hoogte van Waterdunen bleek één van de 'Zwakke Schakels' binnen de Nederlandse kustverdediging te zijn en moest daarom versterkt worden door een landinwaartse verbreding. Tevens werd er in het kader van het Programma Natuurherstel Westerschelde gezocht naar kansrijke locaties voor het herstel van estuariene natuur. De oplossing werd gevonden in de combinatie van kustrecreatie, getijdennatuur en kustversterking. Om gedempt getij in het gebied te krijgen, is in de dijk een getijdenuiker aangebracht.

Kustlab

De getijdenwerking binnen het gebied maakt Waterdunen een geschikte plek voor de binnendijkse kweek van zilte groenten. Het Zeeuwse landschap richt daarom ongeveer 30 hectare van het natuurgebied in voor een innovatief kustlaboratorium dat zich richt op zilte teelt, natuurbeheer en educatieve activiteiten. Deze proeftuin, met als steunpunt de gerestaureerde boerderij 't Hof Waterdunen, is een plek waar samen met ondernemers nieuwe ideeën worden uitgetoet. Hierbij is het uitgangspunt dat natuur, economische activiteiten, recreatie en kustveiligheid prima samengaan en daarbij ook nog een aantrekkelijk landschap kunnen vormen.

Zilte getijdennatuur

Door de getijdenuiker stroomt twee keer per dag zout water het gebied in en is sprake van gedempte getijdenwerking. Onder invloed van dit zoute water en periodieke overstroming ontstaan op de schorren en slikken zilte vegetaties met soorten als zeekraal. Deze dienen als voedselbron voor water- en kustvogels. De zilte natuur die in Waterdunen wordt gerealiseerd, draagt voor een deel bij aan het Natuurpakket Westerschelde.

Uniek vogelgebied

De zilte natuur, de kreken en de vogeleilanden vormen geschikt rust-, broed- en foerageergebied voor verschillende kustvogels. Veel geschikt broed- en foerageergebied in de Westerschelde is verloren gegaan door ruimtelijke ontwikkelingen. Door de natuurlijke dynamiek in Waterdunen ontstaat nieuw leefgebied voor kustvogels. Hierdoor draagt Waterdunen bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000 gebied Westerschelde & Saefinghe.

Bron: Zuidwestelijke Delta

Betrokkenheid BTL

Sinds begin 2014 is BTL Advies betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van dit project. BTL Advies heeft hierin een leidende rol gehad. Het is bijzonder om zo direct betrokken te zijn bij dit unieke natuurontwikkelingsproject in Nederland en wezenlijk hieraan te mogen bijdragen. De samenwerking tussen de verschillende partijen, maar ook het samenspel tussen ecologen, landschapsarchitecten en technische ingenieurs maken dit tot een leerzaam en inspirerend project.

BTL is in 2014 bij dit project betrokken geraakt nadat de dijkverbetering was uitgevoerd en een globaal inrichtingsplan was opgesteld. Samen met de betrokken partners is het globale plan uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Vervolgens hebben ecologen, landschapsarchitecten en technische ingenieurs detailontwerpen gemaakt voor de bruggen, de vogelkijkschermen en de vogeleilanden in het gebied.

Ook in de uitvoeringsfase heeft BTL Advies een belangrijke rol. BTL heeft de voorbereiding van het bestek en de aanbesteding verzorgd voor het groot grondverzet, de vogeleilanden en de recreatieve routes en voorzieningen. Ook heeft BTL de aanbestedingsprocedure verzorgd in naam van de Provincie Zeeland. In de uitvoeringsfase is BTL nog steeds betrokken bij dit Waterdunen. Zij voert tot op vandaag de directie en houdt toezicht op de werkzaamheden.